

1. TEMA · 3. HAFTA

Dijital Vatandaşlık Uygulamaları

🎯 BTY.5.1.3 · Dijital vatandaşlık uygulamalarını sınıflandırabilme

Dijital Kimlik

Dijital Ayak İzi

Dijital Vatandaşlık

Haydi Düşünelim!

Cevabını önce kendi kendine söyle, sonra arkadaşlarıyla konuş.

Silinen fotoğraf

İnternete yüklediğin bir fotoğrafı sonradan silsen, tamamen yok olur mu?

Kimler görebilir?

Bir paylaşım yapmadan önce “Bunu kimler görebilir?” diye düşünüyor musun?

Adını aratsalar...

Bir arkadaşın adını arama motorunda aratsa hakkında neler bulabilir?

İki kimlik

Gerçek kimlik kartın ile internetteki profilin arasında ne fark var?

Dijital Kimlik Nedir?

Dijital kimlik, çevrim içi ortamlarda kişisel bilgilerimizi ve varlığımızı temsil eden kimliktir.

Sosyal medya hesabı

Profilin ve paylaşımların

Oyun hesabı

Kullanıcı adın ve karakterin

Okul platformu

EBA hesabın ve ödevlerin

E-posta adresi

Mesajlaştığın adresin

Bu hesapların hepsi birlikte internette **seni temsil eder.**

Gerçek Kimlik mi, Dijital Kimlik mi?

Gerçek Kimlik Kartı

Adın, soyadın ve fotoğrafın vardır.

Devlet tarafından verilir.

Her insanın bir tane kimlik kartı vardır.

Elinle tutabileceğin bir karttır.

Dijital Kimlik

Kullanıcı adın ve avatarın vardır.

Onu sen oluşturursun.

Birçok hesabın, yani birçok parçası olabilir.

İnternette, çevrim içi ortamlarda yaşar.

Ortak noktaları: İkisi de seni temsil eder ve ikisini de **korumak** gerekir.

Dijital Kimliğimin Parçaları

Kullanıcı adı

İnternette seni
tanıtan isim

Profil fotoğrafı / avatar

Profilinde
görünen resim

Şifre

Hesabının
kapısını açan
gizli anahtar

Gizlilik ayarları

Kimlerin seni
görebileceğini
seçtiğin yer

Paylaşım ve yorumlar

Yazdıkların,
beğendiklerin,
yüklediklerin

E-posta adresi

Hesaplarına
bağlı iletişim
adresin

Güvenli Bir Dijital Kimlik İçin

Takma ad ve avatar kullan

MaviRoket27

~~AyşeYılmaz_5B_AtaturkOrtaokulu~~

Kullanıcı adında gerçek adını, okulunu ve sınıfını yazma.

Güçlü şifre oluştur

En az 8 karakter olsun.

Büyük harf, küçük harf, rakam ve sembol kullan.

Doğum tarihin, adın gibi tahmin edilebilir olmasın.

Şifreni ailen dışında kimseyle paylaşma.

Adres, okul adı, telefon numarası gibi **kritik bilgileri** paylaşma. Hesabını “**Sadece arkadaşlar**” olarak ayarla.

Dijital Ayak İzi Nedir?

Dijital ayak izi, interneti kullanırken bıraktığımız e-postalar, paylaşımlar, arama geçmişi ve web sitesi kayıtları gibi tüm izlerdir.

Kumda yürürken ayak izi bırakırız, dalgalar gelince izler silinir.
İnternetteki izlerimizi ise dalgalar silmez!

Aramalar

Paylaşımlar

Beğeniler

Yorumlar

Konum

Alışverişler

İki Çeşit Ayak İzi Bırakırız

Aktif Ayak İzi

Bilerek, kendi isteğimizle bıraktığımız izler

Fotoğraf ve video paylaşmak

Yorum yazmak, mesaj göndermek

Bir forma bilgilerimizi yazmak

Bir gönderiyi beğenmek

Pasif Ayak İzi

Farkında olmadan arkamızda kalan izler

Ziyaret ettiğimiz web siteleri

Arama geçmişimiz

Telefonun kaydettiği konum bilgisi

İzlediğimiz videolar ve kullandığımız uygulamalar

Dijital İzler Kalıcı Olabilir

Ekran görüntüsü

Sildiğin bir gönderinin ekran görüntüsü çoktan alınmış olabilir.

Kopyalanıp yayılabilir

Paylaştığın bir şey kopyalanıp başka yerlere taşınabilir.

Arama motorları hatırlar

Eski bilgiler yıllar sonra arama sonuçlarında çıkabilir.

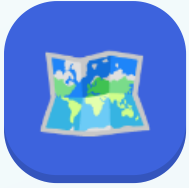

Geleceği etkiler

Bugünkü paylaşımın, ileride okul veya iş başvurusunda karşına çıkabilir.

Ayak izin **olumlu** da olabilir: başarıların, faydalı projelerin ve nazik yorumların seni iyi tanıtır. ✨

Ayak İzim Nerelerde Kalıyor?

Her kullanım alanında farklı izler bırakırız.

Sosyal medya

Paylaşımlar,
beğeniler,
yorumlar

Çevrim içi oyun

Kullanıcı adı,
sohbet mesajları

E-posta ve mesajlaşma

Gönderdiğimiz
e-postalar ve
mesajlar

Arama motorları

Arama
geçmişimiz

Web siteleri

Ziyaret ettiğimiz
sitelerin kayıtları

Çevrim içi alışveriş

Alınan ürünler,
adres bilgisi

Dijital Vatandaşlık Nedir?

Dijital vatandaşlık, dijital dünyada **güvenli, etik ve sorumlu** birey olma durumudur.

Güvenli

Kendimi ve kişisel bilgilerimi korurum.

Etik ve saygılı

Başkalarının haklarına ve emeğine saygı gösteririm.

Sorumlu

Davranışlarımın sonuçlarını önceden düşünürüm.

Okulda, sokakta nasıl iyi bir vatandaşsak **internette de** öyle olmalıyız.

Kullanım Alanlarına Göre Doğru Davranışlarım (1)

İletişim ve Sosyal Medya

Kibar ve saygılı bir dil kullanırım.

Siber zorbalığa ortak olmam, bildiririm.

Başkasının fotoğrafını izinsiz paylaşmam.

Eğitim

EBA ve MEBİ'yi ders amacıyla kullanırım.

Yararlandığım kaynağı belirtirim.

Ödevimi kopyalamam, kendim hazırlarım.

Örnek: EBA · MEBİ · e-Okul

Eğlence ve Oyun

Oyunda kişisel bilgilerimi vermem.

Adil oynarım, kimseyi dışlamam.

Oyun süremi ailemle belirlerim.

Kullanım Alanlarına Göre Doğru Davranışlarım (2)

Alışveriş ve Finans

Alışverişimi ailemle birlikte yaparım.

Adres çubuğunda kilit simgesini kontrol ederim.

Kart bilgilerini asla paylaşmam.

Sağlık

e-Nabız ve MHRS'yi ailemle kullanırım.

Sağlık bilgilerimi gizli tutarım.

Sağlık bilgisini güvenilir kaynaktan alırım.

Örnek: e-Nabız · MHRS

Kamu Hizmetleri

e-Devlet şifresini kimseyle paylaşmam.

Resmî sitelerin “.gov.tr” ile bittiğini kontrol ederim.

Resmî işlemleri ailemin yanında yaparım.

Örnek: e-Devlet

Başkasının İçeriğini Paylaşırken

Fotoğraf, video, yazı ve çizimler emek ürünüdür.

İzin iste

İçeriğin
sahibinden
paylaşmak için
izin al.

Kaynak göster

Kimin
hazırladığını
mutlaka belirt.

Sahiplenme

Başkasının
eserini kendi
eserinmiş gibi
sunma.

Hakka saygı

Telif hakkı,
emeğe duyulan
saygıdır.

Ben de bir resim çizsem, başkasının onu kendi adıyla paylaşmasını
ister miydim? 🤔

Bir Sorunla Karşılaşırsam Ne Yaparım?

Gizlilik ihlali, siber zorbalık veya rahatsız eden bir mesaj...

1

Cevap verme

2

**Ekran
görüntüsü al**

3

Engelle ve bildir

4

**Güvendiğin
birine anlat**

Ailem

İlk başvurduğum
kişiler

Öğretmenim

Okulda yardım
isterim

**Rehberlik
servisi**

Okulumdaki
rehber öğretmen

BTK

Bilgi Teknolojileri
ve İletişim
Kurumu

Paylaşmadan Önce: DUR – DÜŞÜN – PAYLAŞ

DUR

DÜŞÜN

PAYLAŞ

Paylaşacağım bilgi **doğru** mu?

Bu paylaşımı **kimler** görebilir?

Birini **üzer** ya da incitir mi?

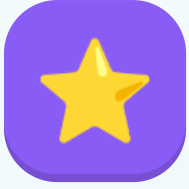
İçinde **kişisel bilgi** (adres, okul, telefon) var mı?

Yıllar sonra görünse sorun olur mu?

Sorulardan birine bile “evet, sorun olabilir” diyorsan **paylaşma!**

Neler Öğrendik?

Dijital kimlik

İnternette beni temsil eder; onu takma ad, güçlü şifre ve gizlilik ayarlarıyla korurum.

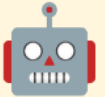
Dijital ayak izi

Bıraktığım izler kalıcı olabilir; paylaşmadan önce düşünürüm.

Dijital vatandaşlık

Her kullanım alanında güvenli, etik ve sorumlu davranırım.

Gelecek derse hazırlık: Günlük hayatta karşılaştığın yapay zekâ örneklerini (sesli asistanlar, öneri sistemleri, robot süpürgeler...) defterine listele.